

Hepatitis B hos børn i daginstitutioner

Smitte med hepatitis B i daginstitutioner i Danmark sker sjældent, men enkelte tilfælde har været beskrevet. Hvis embedslægen ved, der går et barn med hepatitis B, tilbydes børn og ansatte vaccination.

Formålet med denne information er at svare på nogle af de spørgsmål, der typisk melder sig i den situation.

Hvad er hepatitis B?

Hepatitis B er en virus-leverbetændelse. Der findes andre virus-leverbetændelser og hepatitis B må ikke forveksles med hepatitis A, der ind imellem forekommer i småudbrud i daginstitutioner. Af tabellen fremgår de vigtigste forskelle mellem hepatitis A og hepatitis B.

Forskelle på hepatitis A og hepatitis B

Kendetegn	Hepatitis A	Hepatitis B
Andre betegnelser	Smitsom leverbetændelse	Serumhepatitis
Typisk smittevej hos børn	Fra afføring via hånd til mund	Fra blod gennem hud via sår/rifter
Smitsomhed	Meget smitsom	Lidt smitsom
Tid fra smitte til akut sygdom	2 – 6 uger	6 uger – 6 måneder
Kronisk infektion	Nej	En mulighed
Vigtigt for forebyggelse	Hyppig, grundig håndvask	Undgå kontakt med blod

Akut og kronisk hepatitis B

På kort sigt er resultatet af smitte med hepatitis B virus, at man enten bliver *akut* syg, eller slet ikke udvikler tegn på sygdom.

På længere sigt kan resultatet være, at man enten får en *kronisk* infektion, (dvs. virus fortsætter med at være i kroppen) eller at virus helt forsvinder.

Akut hepatitis B: Inkubationstiden fra man bliver smittet med hepatitis B til man bliver syg er fra 6 uger til 6 måneder. I den akutte fase føler man sig sløj, bliver træt, får kvalme og huden bliver gul (gulsot). Denne fase varer ca. en måneds tid. Herefter forsvinder virus hos de fleste (over 95%), og man er helt rask.

Det er kun ca. halvdelen af alle smittede, der får akutte tegn på sygdommen. Børn udvikler sjældent sygdomstegn. For personer, der ikke udvikler sygdomstegn, kan smitten afsløres tilfældigt ved fx screening af bloddonorer.

Kronisk hepatitis B: En person med kronisk hepatitis B kan være rask i mange år (15-25 år), inden sygdommen evt. udvikler sig yderligere, fx med skrumpelever eller leverkræft. Der er endnu ikke en effektiv behandling af sygdommen.

Risikoen for at få kronisk hepatitis B er størst blandt personer, der ikke får symptomer på sygdommen. Risikoen for udvikling af kronisk hepatitis B er særlig stor, hvis en mor med kronisk hepatitis B smitter sit barn under fødslen.

En blodprøve kan afgøre, om man har akut hepatitis B, en overstået infektion med hepatitis B eller en kronisk infektion med hepatitis B.

Danmark er et af de lande i verden, hvor forekomsten af hepatitis B er lavest og antallet af registrerede tilfælde af *akut* hepatitis B er siden 1980'erne faldet fra ca. 200 tilfælde per år til 100 tilfælde per år. Forekomsten af personer med *kronisk* hepatitis B er mere ukendt.

Smitte

Smitte sker typisk fra raske personer med kronisk hepatitis B. Virusmængden kan variere fra person til person og også over tid hos den enkelte. Virus kan findes i blod, spyt og sæd og andre væsvæsker, men sædvanligvis ikke i urin, afføring, tårer eller sekret fra næsen.

For at blive smittet skal virus enten ind i kroppen eller komme på slimhinder, fx i øjet. Får man blod på hud, der ikke har sår eller rifter, bliver man ikke smittet.

Hos voksne sker smitte typisk seksuelt. Stiknarkomaner kan blive smittet, hvis de deler sprøjter. Tidligere kunne hepatitis B overføres med donorblod. Dette sker ikke længere i Danmark, fordi alt donorblod undersøges.

Smitte fra mor til barn under fødslen sker typisk i lande som Sydøstasien, Afrika og tropisk Sydamerika, hvor smitten er udbredt, og hvor man ikke har råd til at vaccinere de nyfødte.

Smitte mellem børn sker kun meget meget sjældent. I enkelte tilfælde er beskrevet tilfælde af smitte fra børn med kronisk hepatitis B til søskende og andre børn, forældre, dagplejemødre og pædagoger. Det kan tænkes at ske ved fx leg, uheld eller bid, hvor spyt eller blod kommer ind gennem huden eller på slimhinder.

Forebyggelse af smitte

De fleste dagligdags infektioner smitter via børns og voksnes hænder, der har rørt ved forkølede næser, snavsede bleer eller er blevet forurenede i forbindelse med toiletbesøg. Derfor er hyppig og grundig håndvask hos børn og voksne altid meget vigtig.

For at forebygge infektioner, der kan smitte via blod som hepatitis B, er det vigtigt at bruge engangshandsker ved kontakt med blod, fx næseblod eller ved rensning af sår (man ved ikke altid, om man har et lille sår eller en rift). Hænderne vaskes bagefter. Hud og ting, der er forurenede med blod, vaskes med vand og sæbe. Børn bør ikke dele tandbørster.

Ovenstående rutiner bør være gældende i alle daginstitutioner, uanset om man ved, der går et barn med hepatitis B eller ej.

Tilbud om gratis vaccination mod hepatitis B

Når embedslægen får anmeldt et barn med kronisk hepatitis B, tilbyder embedslægen børn og ansatte i barnets institution gratis vaccination. Denne ordning trådte i kraft i 1999 og gælder i alle former for daginstitutioner med børn op til skolealderen, også i dagplejer. Tilbudet gælder kun ved langvarig kontakt med barnet, og gælder derfor ikke ved ophold i gæstedagpleje, ved udflugter eller tilsvarende korte kontakter med barnet. Det er embedslægen, der afgrænser, hvem der tilbydes vaccinationen og informerer nærmere om det konkrete tilbud.

- Vaccinen gives tre gange
- Anden og tredje vaccination gives henholdsvis én måned og seks måneder efter den første
- Vaccinen giver sjældent anledning til reaktioner bortset fra lidt lokal ømhed og eventuelt feber.

Vaccinen giver en vis beskyttelse allerede efter første vaccination, men for at være beskyttet i lang tid (mindst 10 år) skal man have alle tre vaccinationer.

Gravide bør som udgangspunkt ikke vaccineres.

Vaccination er som nævnt et tilbud, og børn og personale kan godt være i daginstitutionen uden at være vaccineret eller efter kun at have fået den første vaccination.

Øvrige regler

Når en læge konstaterer kronisk hepatitis B hos en person, skal lægen anmelde dette til embedslægen og Statens Serum Institut. Embedslægen må ikke videregive disse oplysninger, men vaccination kan godt iværksættes uden at oplyse, hvilket barn der er anledningen hertil.

- Forældre har ikke pligt til at oplyse, hvis deres barn har hepatitis B
- Personalet har tavshedspligt
- Man har ikke pligt til at tage imod tilbudet om gratis vaccination
- Hvis man ikke er omfattet af tilbudet og ønsker sig vaccineret, må man selv betale.

Information

Denne informationskrivelse findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside: www.sst.dk

Yderligere information findes på Hepatitisforeningens hjemmeside: www.hepatitisforeningen.dk
og Statens Serum Instituts hjemmeside: www.ssi.dk

Sundhedsstyrelsen 10. december 2003